

Παρατήρησε προσεκτικά τις τρεις μελωδίες. Πάίξε την Α και μετά τη Β, έπειτα ξανά την Α και μετά τη Γ.

A	
	3 4 5 4 3 1
B	
	1 3 4 5 4 3
Γ	
	4 3 2 3 4 6

- Γράψε τις παρατηρήσεις σου.

Η μελωδία Α είναι το αρχικό μουσικό σχήμα. Η μελωδία Β σχηματίστηκε βάζοντας τις νότες της μελωδίας Α ανάποδα, δηλαδή από το τέλος προς την αρχή! Η συμμετρία εδώ είναι κάθετη.

A 3-4-5-4-3-1 <> B 1-3-4-5-4-3

Για να σχηματίσουμε τη μελωδία Γ αντιστοιχίσαμε τις νότες της κλίμακας ως εξής: 1<>6, 2<>5, 3<>4, 4<>3, 5<>2, 6<>1.

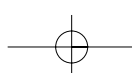
Έτσι προκύπτει μια οριζόντια συμμετρία.

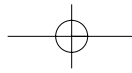
A 3-4-5-4-3-1 <> Γ 4-3-2-3-4-6

A	
B	
Γ	
	<ul style="list-style-type: none"> ● 6. Ντο ● 5. Λα ● 4. Σολ ● 3. Μι ● 2. Ρε ● 1. Ντο

Δημιούργησε τη δική σου συμμετρική μουσική!

Δεν έχεις παρά να **συνθέσεις** μια σύντομη μελωδία και να τη γράψεις σε ένα πεντάγραμμο. Στη συνέχεια γράψε τη συμμετρική της μελωδία. Καλή διασκέδαση!

20. Ακούμε, αναλύουμε και κωδικοποιούμε τους ήχους

Η μουσική, για να δημιουργήσει αρμονία, πρέπει να εξερευνηήσει τη διαφωνία.

Πλούταρχος

Παιχνίδι με τα ηχοχρώματα

Όπως στη ζωγραφική έχουμε πάρα πολλά χρώματα και αποχρώσεις, έτσι και στη μουσική έχουμε αντίστοιχα τα ηχοχρώματα. Και όπως ένα ζωγραφικό έργο αποκτά άλλη ατμόσφαιρα ή χαρακτήρα, ανάλογα με τα χρώματα που έχει επιλέξει ο ζωγράφος (θερμά ή ψυχρά, έντονα ή απαλά κ.ο.κ.), έτσι και ένα μουσικό έργο αλλάζει ανάλογα με τα ηχοχρώματα που περιλαμβάνονται στην ενορχήστρωσή του.

Μάλιστα η σωστή επιλογή των οργάνων-ηχοχρωμάτων είναι τόσο σημαντική και κρίσιμη για την επιτυχία ή όχι του μουσικού έργου όσο σημαντική και κρίσιμη είναι η διανομή των ρόλων σε ένα θεατρικό ή κινηματογραφικό έργο.

Η ενορχήστρωση είναι η τέχνη του να αντιστοιχίζει κανείς όλες τις νότες ενός συγκεκριμένου μουσικού κομματιού στα διάφορα όργανα-ηχοχρώματα μιας ορχήστρας.

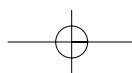
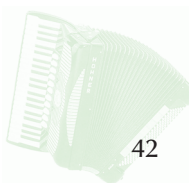
Οι ίδιες νότες που ακούγονται ένρινες και οξείες παιγμένες από ένα όμποε μπορεί να ακουστούν απαλές και γλυκές παιγμένες από το φλάουτο. Αν υπολογίσετε τον αριθμό των μουσικών οργάνων που υπάρχουν και τους πιθανούς ή... απίθανους συνδυασμούς που προκύπτουν, τότε καταλαβαίνετε τις απίστευτες δυνατότητες που έχει στη διάθεσή του ο ενορχηστρωτής ενός μουσικού έργου! Πολλές φορές ενορχηστρωτής ενός μουσικού έργου είναι ο ίδιος ο συνθέτης του.

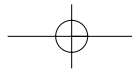
Έτσι, όποτε ακούτε ένα μουσικό έργο, δεν ακούτε μόνο μελωδίες και αρμονίες, αλλά τις ακούτε παιγμένες από ένα πολύ προσεκτικά επιλεγμένο σύνολο οργάνων.

Πολλές φορές θα έχετε ακούσει το ίδιο τραγούδι σε διάφορες εκτελέσεις όπως συνηθίζουμε να λέμε στη γλώσσα της μουσικής. Η διαφορετική κάθε φορά επιλογή των οργάνων μπορεί να κάνει το ίδιο τραγούδι να ακουστεί εντελώς διαφορετικό!

Άκουσε το γνωστό ελληνικό παραδοσιακό τραγούδι *Αμοργιανό* σε δύο εκτελέσεις: μια παραδοσιακή και μια σύγχρονη από τους Χάρη και Πάνο Κατσιμίχα.

Γράψε τα σχόλιά σου για κάθε εκτέλεση.

Ενορχηστρώνοντας... ρυθμούς!

Παίξε σε ένα κρουστό όργανο ή ακόμα και με παλαμάκια το παρακάτω ρυθμικό σχήμα.

Στη συνέχεια χώρισέ το σε δύο μέρη Α και Β. Παίξε το Α με το ένα χέρι και το Β με το άλλο ή χωριστείτε σε δύο ομάδες και παίξτε η πρώτη ομάδα το ένα μέρος και η δεύτερη το άλλο.

A				
B				

Στη συνέχεια φτιάξτε στον πίνακα μια παρτιτούρα σαν την παρακάτω:

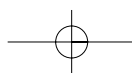
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Νταϊρές																
Πήλινο τύμπανο																
Κουρτίνα																
Σείστρο																

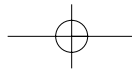
Τέσσερα παιδιά θα παίξουν με τα όργανα που επιλέξαμε να χρησιμοποιήσουμε γι' αυτή την ενορχήστρωση. Προτού ξεκινήσετε ορίστε την ταχύτητα εκτέλεσης (τέμπο). Στην αρχή κάθε μουσικός παίζει μόνος του ό,τι του αναλογεί.

Έπειτα και ενώ ένας μαέστρος δίνει το τέμπο μετρώντας σταθερά «1,2,3,4», παίζουν μαζί το παιδί με τον νταϊρέ και το παιδί με το πήλινο τύμπανο. Αν δεν γίνει κανένα λάθος, ξαναπαίζουν μαζί με το τρίτο παιδί που παίζει την κουρτίνα και τέλος προστίθεται και το παιδί με το σείστρο και παίζουν όλοι μαζί. Στη συνέχεια μπορείτε να δοκιμάσετε σε πιο γρήγορο τέμπο. Αυτό που έπαιξαν οι τέσσερις μαθητές είναι ένας από τους βασικούς ελληνικούς αλλά και διεθνείς ρυθμούς που ανάλογα με την ταχύτητα που θα εκτελεστεί έχει τις ονομασίες καγκέλι, μπαγιό ή σούστα.

Ένας μουσικός που παίζει ντραμς εκτελεί με τα χέρια και τα πόδια του αυτό που έπαιξαν τέσσερα διαφορετικά παιδιά ή ομάδες παιδιών!

21. Μεγάλες ορχήστρες σε ήχους... κλασικούς

Η σύνθεση μιας συμφωνίας είναι για μένα η δημιουργία ενός κόσμου.

Gustav Mahler

Η ορχήστρα των... αντιθέσεων

Μια τόσο μεγάλη ορχήστρα είναι σύνθεση πολλών... αντιθέσεων. Για παράδειγμα, περιλαμβάνει το τεράστιο κοντραμπάσο που είναι ψηλότερο από ένα μέσο άνθρωπο αλλά και το μικροσκοπικό πίκολο φλάουτο. Στην ορχήστρα αυτή θα ακούσεις την εντυπωσιακή και πανάκριβη άρπα που είναι ένα πολύπλοκο όργανο, αληθινό «εργοστάσιο» ήχων, αλλά και το... ταπεινό τρίγωνο που παίζεις κι εσύ τα Χριστούγεννα. Επίσης θα ακούσεις το βαθύ ήχο της τούμπας που είναι το μεγαλύτερο χάλκινο πνευστό αλλά και το λεπτό ήχο του κλαρινέτου.

Γράψε και εσύ μερικές ακόμα αντιθέσεις που έχεις εντοπίσει σε μια συμφωνική ορχήστρα.

Ομάδες οργάνων

Οι συμφωνικές ορχήστρες μπορεί να έχουν από 60 έως 100 μουσικά όργανα που ανήκουν σε τέσσερις διαφορετικές ομάδες οργάνων: τα έγχορδα, τα ξύλινα πνευστά, τα χάλκινα πνευστά και τα κρουστά.

Οι μουσικοί κάθονται ημικυκλικά γύρω από το μαέστρο και οι θέσεις τους είναι σαφώς καθορισμένες: τα έγχορδα (16 πρώτα βιολιά, 14 δεύτερα βιολιά, 10 βιόλες, 10 βιολοντσέλα, 8 κοντραμπάσα και 2 άρπες) κάθονται μπροστά γιατί έχουν τον πιο αδύναμο ήχο (γι' αυτό είναι

και περισσότερα). Στο κέντρο και πίσω

από τα έγχορδα κάθονται τα ξύλινα

πνευστά (2 φλάουτα, 1 πίκολο, 2 ό-

μποε, 1 αγγλικό κόρνο, 2 κλαρινέ-

τα και 2 φαγκότο) που έχουν τη

δεύτερη χαμηλότερη ένταση.

Πίσω και πλάγια βρίσκονται

τα χάλκινα πνευστά (4 γαλ-

λικά κόρνα, 2 τρομπέτες, 3

τρομπόνια και 1 τούμπα)

και τα κρουστά (τύμπανα,

μεταλλόφωνα, σωληνωτές

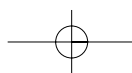
καμπάνες, γκονγκ, τρίγωνα

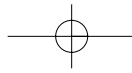
κ.ά.) που είναι η πιο φα-

σαριόζικη ομάδα.

21.1 Διάγραμμα με τις θέσεις των οργάνων της συμφωνικής ορχήστρας.

Γιατί τόσα όργανα;

Ποιος νομίζεις ότι ήταν ο λόγος για τη δημιουργία τόσων μεγάλων ορχηστρών;

Κόστος συντήρησης μιας συμφωνικής ορχήστρας

Μια τόσο μεγάλη ορχήστρα που αποτελείται από ανθρώπους που έχουν αφιερώσει τη ζωή τους στη μουσική και πρέπει να ζουν από αυτή χρειάζεται πολλά χρήματα για να συντηρηθεί.

Παλιότερα τέτοιες ορχήστρες είχαν μόνο οι βασιλιάδες και οι πλούσιοι ευγενείς, ενώ στις μέρες μας τις διατηρούν οι μεγάλες πόλεις, τα θέατρα όπερας και οι κρατικοί ραδιοτηλεοπτικοί σταθμοί.

Πολλές ορχήστρες συμπληρώνουν τα έσοδά τους ηχογραφώντας δίσκους ή μουσική για κινηματογραφικές ταινίες, ενώ παράλληλα δίνουν συναυλίες.

Ο χρυσός της Ελλάδας²⁵

«Όλος ο κόσμος θαυμάζει τους Ολυμπιονίκες μας που γυρίζουν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες με χρυσά, αργυρά ή χάλκινα μετάλλια περασμένα στο λαιμό τους. Είναι πραγματικά αξιοθαύμαστοι, αφού κατάφεραν να διακριθούν και να έρθουν πρώτοι αυτοί, οι Έλληνες, ανάμεσα σε ένα σκληρό διεθνή συναγωνισμό.

Όλοι εμείς που τους βλέπουμε να αγωνίζονται και ν' ανεβαίνουν στο βήθρο και ακούμε τον Εθνικό Ύμνο της Ελλάδας, δακρύζουμε και νιώθουμε εθνικό ρίγος. Και όταν οι αθλητές επιστρέφουν στην πατρίδα τούς γίνεται εθνική υποδοχή! Και την αξίζουν.

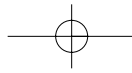

Όμως, υπάρχουν και κάποιοι άλλοι νέοι που επίσης «προπονούνται» όλη τους τη ζωή. Δεν αναφέρομαι στους (άξιους) μαθητές του Λυκείου που παίρνουν βαθμό 20, αλλά σ' εκείνους που όλη τους τη ζωή μελετούν σκληρά κλασική μουσική με αυταπάρνηση και ανταγωνίζονται με άλλους, επίσης σπουδαίους –πολλές φορές καλύτερους τους– και προσπαθούν να τους φθάσουν και να τους ξεπεράσουν! Και το κατορθώνουν! Και επιλέγονται αυτοί και όχι οι άλλοι να παίξουν σε σπουδαίες ορχήστρες ή σε μεγάλες όπερες και να συμμετέχουν σε διεθνή φεστιβάλ! Και αυτό δεν γίνεται μόνο μια φορά κάθε τέσσερα χρόνια, γιατί τότε δεν θα τους ήξερε κανείς.

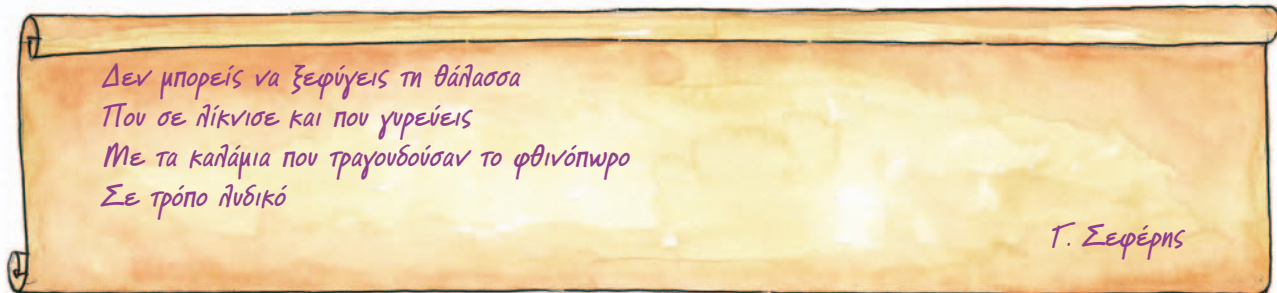
Αυτοί οι σολίστ πρέπει να είναι συνεχώς στη διεθνή επικαιρότητα, να γράφουν γι' αυτούς οι εφημερίδες και οι κριτικοί, να τους παρουσιάζουν οι ραδιοφωνικοί σταθμοί και οι τηλεοράσεις, να ηχογραφούν δίσκους που να αγοράζονται. Και να ανεβαίνουν, τελικά, στο βήθρο της διεθνούς αναγνώρισης και, αντί για τον Εθνικό Ύμνο, να γράφουν στα προγράμματα ή στις εφημερίδες "ο Έλληνας ή η Ελληνίδα καλλιτέχνης!" και να δοξάζουν το όνομα της πατρίδας τους!»

25. Το απόσπασμα είναι από το βιβλίο της Λίντα Λεούση (2003). *Ιστορία της Ελληνικής Μουσικής*. Αθήνα: Άγκυρα.

22. Ο ήχος της θάλασσας

Ακροστιχίδα

Τα αρχικά γράμματα των λέξεων σχηματίζουν τη μορφή μιας μουσικής σύνθεσης.

1. - - - - -
2. - - - - -
3. - - - - -
4. - - - - -
5. - - - - -

1. Τη διευθύνει ο μαέστρος.
2. Ονομάζεται η μουσική που «αφηγείται», περιγράφει.
3. Και έτσι λέμε τα χορδόμενα.
4. ...και *Ιουλιέτα*, μπαλέτο του Προκόφιεφ (Prokofiev).
5. Το είδος τραγουδιού με το οποίο ο ερμηνευτής/τρια της όπερας εκφράζει τα συναισθήματά του/της, όταν σταματάει η πλοκή του έργου.

Βρείτε μουσικά έργα, τραγούδια, βιβλία, ποιήματα, πίνακες ζωγραφικής, έργα τέχνης γενικότερα που έχουν θέμα τους τη θάλασσα. Οργανώστε μια έκθεση στην τάξη σας. Καλέστε τις άλλες τάξεις και τους γονείς σας να την επισκεφθούν.

Το τύμπανο της θάλασσας (ocean drum)

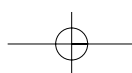
Φτιάξε ένα πρωτότυπο μουσικό όργανο σε 5' και άκουσε τον ήχο της θάλασσας. Θα χρειαστείς χάντρες και ένα μπολ με καπάκι, κατά προτίμηση μεταλλικό. Το μόνο που έχεις να κάνεις είναι να βάλεις δύο χούφτες χάντρες μέσα στο μπολ και να το... καπακώσεις. Μπορείς να το διακοσμήσεις κολλώντας ζωγραφιές με θαλασσινά μοτίβα ή εικόνες με θαλασσινά θέματα. Γυρίζοντάς το αργά παράγεται ένας χαλαρωτικός ήχος που θυμίζει πολύ τον ήχο των κυμάτων.

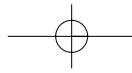

22.1 Τύμπανο της θάλασσας

Μπορείς να το χρησιμοποιήσεις πριν από ένα τραγούδι με θέμα τη θάλασσα για να χαλαρώσεις, να αυτοσυγκεντρωθείς εσύ και οι φίλοι σου και να δημιουργήσεις την κατάλληλη ατμόσφαιρα.

Υπάρχουν σίγουρα πολλοί ακόμα τρόποι για να το χρησιμοποιήσεις δημιουργικά.

Γράψε δύο από αυτούς:

1.

2.

Τραγούδια... μέσα στη θάλασσα

Ξέρουμε από τη **Φυσική** ότι ο ήχος ταξιδεύει πιο γρήγορα στο νερό παρά στον αέρα. Ένα συγκεκριμένο είδος φάλαινας εκμεταλλεύεται αυτό το γεγονός και επικοινωνεί με «τραγούδια» εκπέμποντας περίπλοκους ήχους σε συχνότητες που ταξιδεύουν σε μεγάλες αποστάσεις. Κάτι ανάλογο συμβαίνει και με τα δελφίνια. Μπορείτε να ακούσετε τους τραγουδιστές της θάλασσας στο διαδίκτυο στις παρακάτω διευθύνσεις:

<http://www.human-dolphin.org/sounds/index.html>, <http://www.cs.sfu.ca/research/projects/whales>

Το «ηχόδεντρο»

Στις παραλίες, στις λίμνες και στα ποτάμια της πατρίδας μας μπορείς να βρεις πολλά πεσμένα κλαδιά. Οι καιρικές συνθήκες θαρρείς και τα έχουν σμιλέψει τους και τους έχουν δώσει τα πιο όμορφα σχήματα.

Αν τα στηρίξεις σε μια βάση, όπως φαίνεται στη διπλανή φωτογραφία, μπορείς να κρεμάσεις επάνω τους διάφορα μεταλλικά αντικείμενα όπως καπάκια, σωλήνες, βίδες κ.ά. και να κατασκευάσεις το δικό σου «ηχόδεντρο».

Χρησιμοποίησε μια μεγάλη πρόκα ή κάποιο άλλο μεταλλικό αντικείμενο για μπακέτα και αυτοσχεδίασε τη δική σου μουσική!

Η συμφωνία των βράχων

Συχνά βλέπουμε μικρούς και μεγάλους βράχους να στέκονται «ξεριζωμένοι» και ακίνητοι μέσα στη θάλασσα. Το κύμα τους χτυπά και τις ώρες της φουσκοθαλασσιάς θάλασσα και βράχοι δημιουργούν παράξενες ηχητικές συμφωνίες που είναι πράγματι εντυπωσιακές.

Αν ζεις κοντά στη θάλασσα, άκουσε και μαγνητοφώνησε αυτούς τους απίθανους ήχους. Τις ίδιες συμφωνίες σε παραλλαγές μπορείς να τις ακούσεις και σε βραχώδεις ακτές.

Παραδοσιακά τραγούδια με θέμα τη θάλασσα

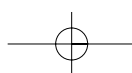
- Γράψε τους στίχους από ένα παραδοσιακό τραγούδι με θέμα τη θάλασσα.
- Γράψε τους τίτλους τριών τραγουδιών με θέμα τη θάλασσα.

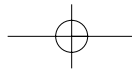

1.

2.

3.

23. Η μουσική και οι άλλες τέχνες

Μουσικό... καλωσόρισμα!

Θέλεις κάθε φορά που ανοίγεις την πόρτα της τάξης ή του σπιτιού σου να σε υποδέχεται μια ευχάριστη μελωδία; Αν ναι, τότε δεν έχεις παρά να κατασκευάσεις μια άρπα πόρτας, ένα ασυνήθιστο και πρωτότυπο μουσικό όργανο.

Η άρπα πόρτας (door harp) είναι ένα χορδόφωνο μουσικό όργανο που το χρησιμοποιούν από παλιά οι Σκανδιναβοί για να υποδέχονται... μελωδικά τους καλεσμένους τους! Κατασκευάζεται από διάφορα σκληρά ξύλα, ενώ το σχήμα και το μέγεθός της ποικίλλει. Ακόμα και ο αριθμός των χορδών διαφέρει και συναντάμε άρπες πόρτας που έχουν από τρεις έως δώδεκα χορδές. Κρέμονται στην εσωτερική πλευρά της πόρτας και, όταν αυτή ανοίξει, οι χάντρες που αιωρούνται κρούουν τις χορδές και παράγουν μια τυχαία αλλά ευχάριστη μελωδία.

23.1 Άρπα πόρτα.
(Κατασκευή: Π. Καμπύλης)

Πώς θα κατασκευάσεις μια άρπα πόρτας²⁶

Κάθε άρπα πόρτας που... σέβεται τον εαυτό της έχει ένα ηχείο, συνήθως ένα ξύλινο «κουτί», μερικές χορδές με διαφορετικό μήκος για να δίνουν διαφορετικούς ήχους και ισάριθμες χάντρες που κρέμονται από πετονιά ή λεπτό σπάγκο.

23.1 Αυτοσχέδια άρπα πόρτας
(Κατασκευή: Π. Καμπύλης)

Για ηχείο μπορείς να χρησιμοποιήσεις ένα μεταλλικό κουτί από μπισκότα, ένα ξύλινο κουτί από κάποιο παλιό παιχνίδι, μια νεροκολοκύθα που της έχεις αφαιρέσει τους σπόρους ή ό,τι άλλο θεωρείς κατάλληλο.

Οι χορδές μπορεί να είναι μεταχειρισμένες από κάποιο μουσικό όργανο ή κομμάτια από την πετονιά του... ψαρέματος!

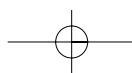
Για να σταθεροποιήσεις τις χορδές, θα χρησιμοποιήσεις τις γνωστές σου από προηγούμενες κατασκευές βιδοθελιές ή, στην ανάγκη, απλά καρφάκια.

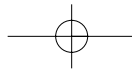
Οι χάντρες μπορούν να βρεθούν από κάποιο παλιό κοσμημα, αλλά μπορείς να τις φτιάξεις από πηλό ή να χρησιμοποιήσεις παξιμάδια από βίδες ή κάτι άλλο σχετικό.

Για καβαλάρηδες μπορείς να χρησιμοποιήσεις κομμάτια από παλιά μολύβια!

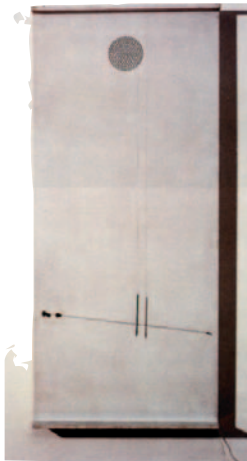
Καλή επιτυχία!

Μουσική και... γλυπτική²⁷

Ο γνωστός Έλληνας γλύπτης Τάκης δημιούργησε το 1964 το πρώτο μουσικό γλυπτό του που στη βασική δομή του είναι μια... άρπα πόρτας. Όμως του έδωσε μια εντελώς διαφορετική διάσταση. Ας δούμε πώς.

23.3 Μουσικό γλυπτό του Τάκη

Σε μια ξύλινη επιφάνεια που στηρίζεται στον τοίχο, ο καλλιτέχνης τέντωσε στο κάτω μέρος της μια χορδή κιθάρας ή πιάνου. Στο ύψος της χορδής καταλήγει μια βελόνα η οποία κρέμεται με νάιλον κλωστή από το πάνω μέρος της ξύλινης επιφάνειας.

Πίσω από την ξύλινη επιφάνεια είναι τοποθετημένος ένας ηλεκτρομαγνήτης ο οποίος, με τη βοήθεια ενός μηχανισμού, θέτει ανά τυχαία χρονικά διαστήματα σε κίνηση τη βελόνα, η οποία με τη σειρά της χτυπά στη χορδή παράγοντας ήχο.

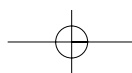
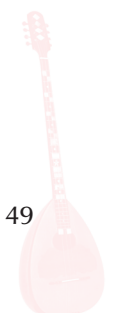
Όταν απενεργοποιείται ο ηλεκτρομαγνήτης, η βελόνα αιωρείται ελεύθερα. Η ίδια ακριβώς κίνηση, άρα και ο ίδιος ήχος, δεν επαναλαμβάνεται ποτέ, καθώς κάθε φορά που ενεργοποιείται ο ηλεκτρομαγνήτης η βελόνα βρίσκεται σε άλλο σημείο, με αποτέλεσμα ο ήχος να είναι διαφορετικός!

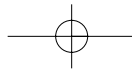
Σύμφωνα με τον καλλιτέχνη, στόχος του είναι να «συνθέτουν τη μουσική» τα ίδια τα γλυπτά και όχι ο ίδιος. Στην ουσία διευρύνει τα όρια της γλυπτικής, εισάγοντας τις παραμέτρους του χρόνου, του ήχου, των φυσικών φαινομένων και των τεχνολογικών ανακαλύψεων. Ο Τάκης δημιούργησε πολλές παραλλαγές της αρχικής ιδέας του μουσικού γλυπτού, ενώ γύρω στο 1974 ανέπτυξε και έναν άλλο τύπο μουσικών γλυπτών χρησιμοποιώντας αντικείμενα καθημερινής χρήσης. Προπέλες πλοίων, τουρμπίνες αεροπλάνων, εξαρτήματα από βιομηχανικές μηχανές, τμήματα από βυτιοφόρα κ.ά. έγιναν με τη βοήθεια ηλεκτρομαγνητών μουσικά γλυπτά.

Μπορείς κι εσύ να πειραματιστείς και να δημιουργήσεις τα δικά σου ηχητικά έργα τέχνης και να τα παρουσιάσεις στους συμμαθητές σου!

Προσπάθησε να φέρεις στο μυαλό σου μια κινηματογραφική ή θεατρική σκηνή που θα ταίριαζε με τα λόγια του τραγουδιού «Η Κυριακή» και περίγραψε τη.

27. Οι πληροφορίες για τα μουσικά γλυπτά του Τάκη αντλήθηκαν από τον εκπαιδευτικό φάκελο της συλλογής Εμφιετζόγλου που επιμελήθηκε η κ. Ευγενία Αλεξάκη.

24. Ένα, δύο, τρία... «γράφουμε»

Κάθε φορά που ένας μουσικός έρχεται στην μπάντα, αυτή αλλάζει. Οι προσωπικότητες την αλλάζουν.
Miles Davis

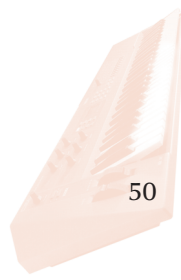
Συμπλήρωσε τα κενά του κειμένου που ακολουθεί με τις λέξεις που βρίσκονται στο πλαίσιο. Κάθε λέξη μπορεί να χρησιμοποιηθεί περισσότερες από μία φορές.

- μικρόφωνο ενισχυτής ηλεκτρονικός υπολογιστής
- ηχολήπτης CD player studio
- μίκτης ηλεκτρική μεγάφωνο CD

Ένα πρωινό στην αίθουσα ηχογραφήσεων (studio)

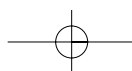
Όπως κάθε πρωινό, ο παγκόσμιος φήμης τραγουδοποιός και κιθαρίστας Notis ξύπνησε κεφάτος και γεμάτος όρεξη για δημιουργία. Είχε «κλείσει» ένα γνωστό _____ της περιοχής του για τέσσερις ώρες. Μόλις έφτασε εκεί, χαιρέτησε τον _____, έβγαλε και κούρδισε την _____ του και τη συνέδεσε με έναν _____. Ο _____ του συνέστησε να παίζει λίγο... συγκρατημένα γιατί είχε καταστρέψει πολλούς _____ μέχρι σήμερα. Έκανε μερικές δοκιμές και, όταν ο ήχος που έβγαине από τα _____ τον ικανοποιούσε, άρχισε να ηχογραφεί. Στη συνέχεια δοκίμασε και να τραγουδήσει. Του έφεραν ένα _____ και, όταν όλα ήταν έτοιμα, άρχισε να παίζει και να τραγουδά. Μέσω ενός _____ και ενός _____ τα πάντα γράφονταν σε ένα _____. Όταν οι τέσσερις ώρες πέρασαν, πλήρωσε τον _____, πήρε το _____ και γεμάτος ανυπομονησία επέστρεψε σπίτι του. Αφού το έβαλε στο _____ το άκουσε και έκανε τη... συνηθισμένη του κίνηση. Το πέταξε στα σκουπίδια! Τίποτα δεν τον ικανοποιούσε! Ας είναι όμως! Αύριο ξημέρωνε μια καινούργια μέρα. Σήκωσε το ακουστικό του τηλεφώνου και _____

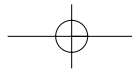
(Συμπλήρωσε το τέλος της ιστορίας με τη δική σου εκδοχή)

Ακούστε το κι αλλιώς

Η ηχογράφιση που κάνατε στο τραγούδι «Η Κυριακή» αποτελεί μια δική σας διασκευή αυτού του κομματιού.

Ακούστε τρεις διαφορετικές εκτελέσεις ενός αποσπάσματος από το κλασικό έργο του Λ.Β. Μπετόβεν **Πέμπτη συμφωνία**. Η μια είναι πιστή εκτέλεση του έργου και οι άλλες δύο είναι πιο ελεύθερες και σύγχρονες διασκευές.

Ποια είναι η πιστή εκτέλεση;

Ποια είναι η γνώμη σου για τις δύο διασκευές;

Blank musical staff for notes.

Ποιο απόσπασμα σου αρέσει περισσότερο και γιατί;

Blank musical staff for notes.

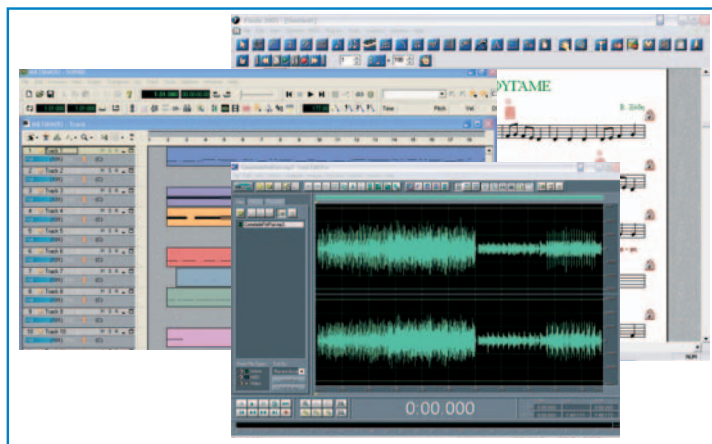
Μουσική και τεχνολογία

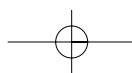
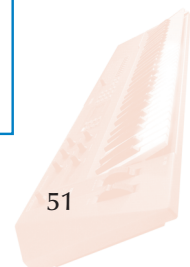
Η σύγχρονη ψηφιακή τεχνολογία μάς προσφέρει εκπληκτικές δυνατότητες και το μόνο που μένει είναι να τις... εκμεταλλευτούμε! Στις μέρες μας ένας απλός ηλεκτρονικός υπολογιστής μπορεί με το κατάλληλο λογισμικό να μετατραπεί σε ένα πλήρες σύστημα για την ηχοληψία, ηχογράφηση και αναπαραγωγή της μουσικής. Υπάρχουν ειδικά προγράμματα με τα οποία ο υπολογιστής δέχεται το ηχητικό σήμα από μια πηγή, π.χ. από το μικρόφωνο ή από το αρμόνιο, και μέσω της κάρτας ήχου το επεξεργάζεται, το ηχογραφεί και το αποθηκεύει στο σκληρό δίσκο.

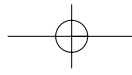
Οι δυνατότητες επεξεργασίας που μας δίνει είναι τεράστιες, αφού μπορούμε να αλλάξουμε κάθε παράμετρο και χαρακτηριστικό του ήχου (ένταση, χροιά, διάρκεια, οξύτητα) και να τον κάνουμε κυριολεκτικά... αγνώριστο!

Ένα από τα πιο χρήσιμα εργαλεία που μας παρέχει η τεχνολογία είναι τα ειδικά προγράμματα. Με αυτά μπορούμε να γράφουμε τις νότες μιας μελωδίας και ο υπολογιστής να μετατρέπει σε ήχο ό,τι γράψαμε!

24.1 Μουσικά λογισμικά

25. Μελωδικό αντίο

Υπάρχουν δύο χρυσοί κανόνες για μια ορχήστρα: άρχισε μαζί και τελείωσε μαζί.

Thomas Beecham

Η σχολική χρονιά φτάνει στο τέλος. Μαζί της τελειώνει και το δημοτικό σχολείο. Θα ήθελες να κρατήσεις μια... μουσική ανάμνηση από τους συμμαθητές σου; Δεν έχεις παρά να φτιάξεις ένα μουσικό λεύκωμα. Θα χρειαστείς ένα τετράδιο, λίγη φαντασία και αρκετή... νοσταλγία. Ετοίμασε μερικές ερωτήσεις και ζήτησε από τους συμμαθητές και τους δασκάλους σου να γράψουν κάτι σχετικό και... χιουμοριστικό. Να μερικές ιδέες:

Ποιο μουσικό παιχνίδι σε ψυχαγώγησε περισσότερο;

Με ποιο συμμαθητή μας θα ήθελες να τραγουδήσεις σαν ντουέτο;

Με ποιο μουσικό όργανο μπορείς να κάνεις έναν αστείο ήχο; Περιγράψε τον!

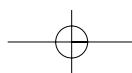
Ποιος είναι ο αγαπημένος σου ρυθμός; Γράψ' τον με ένα δικό σου τρόπο!

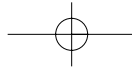

Παίξτε... μετά μουσικής!

Τι θα λέγατε να φτιάχνατε το δικό σας ξεχωριστό επιτραπέζιο παιχνίδι; Ένα παιχνίδι που θα το παίξετε βέβαια... μετά μουσικής και στο οποίο εσείς θα θέσετε τους κανόνες. Για να μην υπάρχουν... ζαβολιές γράψτε τους κανόνες στον πίνακα της επόμενης σελίδας.

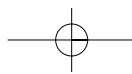
Καλή διασκέδαση!

Κανόνες Παιχνιδιού

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	
14.	
15.	
16.	
17.	
18.	
19.	
20.	
21.	
22.	

Μα που φτάσαμε στο τέλος του μουσικού μας ταξιδιού.

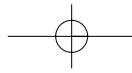
Είπαμε τέλος. Μα στα μουσικά ταξίδια δεν υπάρχει τέλος.

Η μουσική ποτέ δεν τελειώνει!

Υπάρχει παντού στη ζωή μας...στα τραγούδια που τραγουδάμε, σε ότι ακούμε, σε ότι σε ότι αισθανόμαστε, σε ότι ζούμε, στην ανάσα μας, στους χτύπους της καρδιάς μας...

Του χρόνου σίγουρα θα μάθεις πολλά και ενδιαφέροντα πράγματα. Το ταξίδι θα συνεχιστεί.

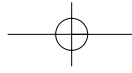
Μέχρι τότε...
Καλό Μουσικό Καλοκαίρι!

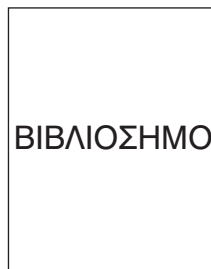
Πηγές εικόνων¹

Ενότητα	Προέλευση
17.1, 4.2, 17.3, 17.2	Ανωγειανάκης, Φ. (1976). <i>Ελληνικά Λαϊκά Μουσικά Όργανα</i> . Αθήνα: Μ.Ι. Εθνικής Τραπέζης.
7.2, 7.3, 7.1	Αρχαιολογικό Μουσείο Πειραιά.
24.1, 23.2	Αρχείο Π. Καμπύλη.
13.1	Εφημερίδα <i>Καθημερινή</i> – Παιδική Εφημερίδα <i>Οι Ερευνητές πάνε παντού</i> .
4.1, 17.8, 17.6	Ηλεκτρονική Πινακοθήκη της Ελληνικής Ζωγραφικής. Εφημερίδα <i>Το Βήμα</i> , Δ.Ο.Λ.
7.7	Θεοδωράκη, Μ. (1997). <i>Μελοποιημένη Ποίηση - Τραγούδια</i> (Τόμος Α'). Αθήνα: Ύψιλον Βιβλία.
10.2	Λεούση, Λ. (2003). <i>Ιστορία της Ελληνικής Μουσικής</i> . Αθήνα: Άγκυρα.
21.1	Μονεμβασίτης, Γ. (1996). <i>Τα Μουσικά Όργανα Παλιά και Νέα</i> . Αθήνα: Μ.Ο.Σ.
17.11	Μουσείο Βούρου-Ευταξία (της Πόλεως των Αθηνών).
7.5	Παπαδοπούλου, Ζ. (2000). <i>Κάποτε στη Δήλο... η Μουσική και ο Χορός - Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα</i> . Αθήνα: ΥΠ.ΠΟ. - ΚΑ' ΕΠΚΑ.
7.4, 9.3	Παπασπήλιος, Κ. (2005). <i>Αρχαίων Ήχων Άρμοσις - Έρευνα, Μελέτη και Κατασκευή Ν. Μπρας</i> . Αθήνα: Κέδρος.
8.1, 10.1, 10.3, 17.4	Περιοδικό <i>Δίφωνο</i> .
23.1	Περιοδικό <i>Μαστορέματα</i> .
19.1	Ριζόπουλος, Γ. (Επιμ.)(1987). <i>Γνωριμία με τα Μουσικά Όργανα</i> . Αθήνα: Φίλιππος Νάκας.
9.1	Στ. Βασιλειάδης – Α. Φραγκούλη – Β. Ασημομύτης (1989). <i>Η μουσική μέσα από την Ιστορία της – Β' Γυμνασίου</i> . Αθήνα: Ο.Ε.Δ.Β.
17.5	Στρατηγού Μακρυγιάννη «Απομνημονεύματα», Κείμενο - Εισαγωγή - Σημειώσεις Γιάννη Βλαχογιάννη. Αθήνα: Εκδόσεις Μπάϋρον.
23.3	Συλλογή Εμφιετζόγλου, Εκπαιδευτικός Φάκελος.
17.10, 17.7, 17.9	Χριστόπουλος, Γ. (εκδ.) (1975). <i>Ιστορία του Ελληνικού Έθνους: Η Ελληνική Επανάσταση και η Ίδρυση του Ελληνικού κράτους 1821-1832, τ. ΙΒ'</i> . Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.
9.2	Χρυσουλάκη, Σ. (Επιμ.) (2003). <i>Μουσών Δώρα</i> . Αθήνα: ΥΠ.ΠΟ.

1. Η επιλογή των εικόνων έγινε από τον Παναγιώτη Γ. Καμπύλη.

Με απόφαση της Ελληνικής Κυβέρνησης τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου τυπώνονται από τον Οργανισμό Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν βιβλιόσημο προς απόδειξη της γνησιότητάς τους. Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δε φέρει βιβλιόσημο θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του Νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946, 108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

